

Коментар верзије Закона о Високом савету тужилаштва и Високом савету судства са становишта ризика од корупције и предлози могућих решења

Транспарентност Србија

Јануар 2023

Верзије које се коментаришу:

<https://www.mpravde.gov.rs/files/%D0%9D%D0%B0%D1%86%D1%80%D1%82%20%D0%B7%D0%B0%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%B0%20%D0%BE%20%D0%92%D0%B8%D1%81%D0%BE%D0%BA%D0%BE%D0%BC%20%D1%81%D0%B0%D0%B2%D0%B5%D1%82%D1%83%20%D1%82%D1%83%D0%B6%D0%B8%D0%BB%D0%B0%D1%88%D1%82%D0%B2%D0%B0.docx>

<https://www.mpravde.gov.rs/files/%D0%9D%D0%B0%D1%86%D1%80%D1%82%20%D0%B7%D0%B0%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%B0%20%D0%BE%20%D0%92%D0%B8%D1%81%D0%BE%D0%BA%D0%BE%D0%BC%20%D1%81%D0%B0%D0%B2%D0%B5%D1%82%D1%83%20%D1%81%D1%83%D0%B4%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%B0.docx>

Напомена:

Имајући у виду да су оба нацрта закона који се односе на правосудне савете израђена по истом моделу, укључујући и нумерацију, сви коментари и предлози који су дати на један нацрт закона, односе се на оба закона, изузев када је посебно напоменуто.

Садржај

Буџет Савета	3
Потпредседник Савета	5
Однос са другим органима	6
Имунитет	8
Права из радних односа.....	9
Плате и накнаде.....	11
Нespoјивост функције.....	13
Начин рада и кворум.....	16
Одлучивање у Савету	17
Јавност рада	19
Заступљеност тужилаштва и судова у Савету по врсти	20
Услови за кандидовање	21
Изборна комисија	23
Кандидациона пријава.....	24
Представљање кандидата	25
Бирачки одбор	27
Услови за избор чланова Савета	28
Пријаве за јавни конкурс.....	31
Спровођење јавног конкурса.....	32
Утврђивање предлога кандидата.....	34
Комисија за избор чланова Савета	35
Разлози за престанак функције	37
Одлучивање о престанку функције члана Савета.....	39
Прелазне одредбе	41

Буџет Савета

Одредба која се коментарише:

Припрема предлога буџета Савета

Члан 4.

Секретар Савета припрема предлог буџета Савета у складу са законом којим се уређује буџетски систем и доставља га радном телу Савета надлежном за финансијска питања (у даљем тексту: Буџетска комисија).

Буџетска комисија утврђује предлог буџета Савета и упућује га председнику Савета ради достављања на мишљење министарству надлежном за послове финансија.

О предлогу из става 2. овог члана министар надлежан за послове финансија доставља Савету образложено мишљење.

Ако министар надлежан за послове финансија има примедбе на достављени предлог буџета Савета, организоваће консултације са председником Савета и Буџетском комисијом ради постизања сагласности.

Ако министар надлежан за послове финансија нема примедбе на предлог буџета Савета или се постигне сагласност из става 4. овог члана, Савет утврђује коначан предлог буџета Савета, који министарство надлежно за послове финансија без измена укључује у нацрт закона о буџету Републике Србије, а Влада без измена у предлог закона о буџету Републике Србије.

Ако се не постигне сагласност из става 4. овог члана, министарство надлежно за послове финансија коначан предлог буџета Савета из става 5. овог члана, без измена укључује у нацрт закона о буџету Републике Србије, а Влада без измена у предлог закона о буџету Републике Србије.

Ако се не постигне сагласност из става 4. овог члана Влада у образложењу предлога закона о буџету Републике Србије наводи разлоге због којих сматра да предлог буџета Савета није прихватљив.

Одредбе ст. 1. до 7. овог члана примењују се и на поступак предлагања буџетских средстава из надлежности Савета прописаних Законом о јавном тужилаштву.

Коментар одредбе:

У овом члану је покушано да се у највећој могућој мери обезбеди да буџет који припрема Савет буде усвојен. Међутим, гаранције никада не могу бити потпуне, зато што Народна скупштина може да измени предложени буџет кроз амандмане, чак и у случају да Влада прихвати предлог Савета без примедби.

Тренутна одредба обавезује Владу да у образложењу предлога закона о буџету наведе разлоге због којих сматра да предлог буџета Савета није прихватљив. Нема, међутим, гаранција да ће текст образложења буџета, који је уврштен у предлог Закона о буџету на предлог Савета бити једнако детаљан и информативан, као и разлози због којих се Влада противи.

Представници Владе присуствују седницама скупштинских одбора и Народне скупштине у пленуму и имају додатну прилику да образложе своје ставове. Да би народни посланици приликом одлучивања имали на располагању све аргументе, исту такву могућност би требало дати и представницима Савета. Тако би нови став 8. овог члана могао да гласи:

„У случају из става 7, Народна скупштина на седницу на којој се расправља о предлогу закона о буџету Републике Србије позива представника Савета и даје му прилику да образложи предлог буџета.“

Постојећи став. 8. након тога би постао став 9.

Потпредседник Савета

Одредба која се коментарише:

Потпредседник Савета

Члан 9.

Савет има потпредседника кога бира Савет међу изборним члановима Савета које бира Народна скупштина на пет година.

Потпредседник Савета обавља посао председника Савета у случају његовог одсуства или спречености.

Коментар:

Појмови „одсуство“ и „спреченост“ нису дефинисани у овом закону, па услед тога може настати ситуација у којој је спорно да ли је потпредседник Савета неоправдано преузео обављање послова из надлежности председника, а да на то није имао право.

Ово може бити нарочито спорно у ситуацијама када је председник заиста одсутан или спречен да предузме неку радњу, али још увек нису истекли рокови за њено предузимање, или када председник није уопште обавезан да предузме неку радњу (и не жели то учини), а потпредседник искористи одсуство председника и предузме је.

Решење за проблем би могло бити двојако – да се прецизно дефинише шта ће се сматрати одсуством и спреченошћу, или да се прецизније дефинише које послове потпредседник Савета може обављати (нпр. послови који су везани за испуњавање законских обавеза и прописаног рока) а да при том не постоји сагласност председника.

Могуће решење (нови став 3):

„У случају из става 2. овог члана потпредседник обавља све послове који су везани за испуњавање законских обавеза и прописаног рока, а друге послове уз изричиту сагласност председника.“

Однос са другим органима

Одредба која се коментарише:

Однос са јавним тужилаштом, другим органом, носиоцем јавних овлашћењима, физичким и правним лицем и носиоцем јавнотужилачке функције

Члан 10.

Јавно тужилаштво, други орган Републике Србије, аутономне покрајине, јединице локалне самоуправе, градске општине, носилац јавних овлашћења, физичко и правно лице, као и носилац јавнотужилачке функције, дужни су да поступају по захтеву Савета за достављање информација, документа и другог материјала у вези са вршењем посла из надлежности Савета.

Носилац јавнотужилачке функције дужан је да поступа и по одлуци Савета.

Однос са судом, другим органом, имаоцем јавних овлашћења, физичким и правним лицем, судијом и председником суда

Члан 10.

Суд, други орган Републике Србије, аутономне покрајине, јединице локалне самоуправе, градске општине, имаоца јавних овлашћења, физичко и правно лице, као и судија и председник суда, дужан је да поступају по захтеву Савета за достављање информације, документа и другог материјала у вези са вршењем посла из надлежности Савета.

Судија и председник суда дужан је да поступа и по одлуци Савета.

Коментар одредбе:

Нејасно је које информације би Савету могле да буду потребне од појединих органа (на пример, органа градских општина). Такође, са нормативне тачке гледишта није јасно због чега се набрајају само поједини органи јавне власти, а не сви, зашто се изричито наводе неке категорије органа и лица, иако су обухваћени другим, општијим категоријама. На пример, ако обавезу достављања података има „свако физичко лице“, а нема градације обавеза, онда је непотребно посебно наводити да обавезу имају судија, носилац јавнотужилачке функције и председник суда. Такво навођење би било смислено једино када би обавеза достављања информација за судије и јавне тужиоце била шира него што је имају „обични грађани“ (што би имало смисла, али није написано).

Међутим, најспорније у овој одредби јесте то што је уведена дужност правних и физичких лица да достављају Савету „информације, документа и други материјал“ у вези са вршењем надлежности Савета и то по два основа. Прво, није предвиђена одговорност за кршење ове одредбе. Друго, није предвиђен механизам правне заштите за правно или физичко лице које сматра да тражене информације, документи и материјал нису потребни Савету ради вршења његових надлежности, или које има неки легитимни интерес да ове информације и документе ускрати, све и када су Савету заиста потребни.

Услед тога, постоји двострука претња – да ова норма остане мртво слово на папиру и у случајевима када су Савету информације заиста потребне или да буде искоришћена за неосновано оптерећење физичких и правних лица. Из образложења ове одредбе се не може закључити која врста информација и документа би могла бити тражена од физичких и правних лица, нити на који начин би се обезбедило спровођење ове норме. Због тога је неопходно да се њена примена размотри још једном са становишта овде изложених проблема и ситуације у којима се претпоставља да би могло доћи до њене примене.

Могући предлог за промену става 1 и допуну новим одредбама:

„Орган јавне власти у Републици Србији, *судија и председник суда / носилац јавнотужилачке функције*, дужан је да поступа по захтеву Савета за достављање информације, документа и другог материјала који је Савету потребан за вршење послова из његове надлежности.“

„Друго правно и физичко лице, осим лица из става 1. овог члана, дужно је да на образложени захтев Савета, достави Савету информације које су Савету неопходне за вршење послова из надлежности Савета, а те информације не поседују органи и лица из става 1. овог члана.“

„Лица из става 2. може ускратити информације уколико учини изгледним да би у случају њиховог давања могло претрпети штету.“

Имунитет

Одредба која се коментарише:

2. Положај чланова

Имунитет

Члан 11.

Члан Савета не може бити позван на одговорност за мишљење дато у вези са вршењем функције члана Савета и за гласање приликом доношења одлуке Савета.

Члан Савета не мож без одобрења Савета бити лишен слободе у поступку покренутом због кривичног дела које су учинили као члан Савета.

Коментар одредбе

Одредба је практично преписана из Устава, то јест не доноси новине у односу на текст Устава. Недостаци одредбе се зато тичу више Устава, него самог законског текста. Наиме, на основу ове одредбе, члан Савета не може бити кривично гоњен ни у случају када је гласање на одређени начин у оквиру Савета било у вези са кривичним делом, на пример, када члан Савета свесно злоупотреби своју функцију да би помогао избор одређеног кандидата иако тај кандидат није најбољи („прибављање какве користи“), или у циљу да не буде изабран други кандидат, који је јесте био најбољи („тежа повреда права другог“). Тиме су широм отворена врата корупцији у доношењу одлука правосудних Савета, што је уједно најкрупнији проблем ове правосудне реформе.

Други став овог члана је такође нелогичан. За почетак, није потпуно јасно која би кривична дела могао да почини члан Савета, у својству члана, с обзиром на имунитет у којем се говори у ставу 1. Чини се да би то могло бити само кривично дело које се не односи на мишљење и гласање, већ, на пример, случајеви злоупотребе средстава којима располаже Савет (нпр. службених возила) или злоупотребе положаја ради искоришћавања запослених. Забрана да се члан Савета лиши слободе без одобрења Савета има за циљ, слично као и код народних посланика, да се спречи ситуација у којој би рад Савета могао да се омете неоправдано кроз активност дела извршне власти. Из истог разлога би, међутим, требало да буде успостављена забрана хапшења члана Савета и у случајевима када почине кривично дело као приватна лица, невезано за јавну функцију. С друге стране, имунитет чланова Савета је шири него код народних посланика, па тако они не могу бити лишени слободе без сагласности Савета ни када су затечени у извршењу кривичног дела за које је прописана казна затвора од најмање пет година, а народни посланик би могао. Имајући у виду ове нелогичности, став 2. би требало изменити тако уношењем одговарајућих одредаба које се односе на имунитет народних посланика (члан 38. Закона о Народној скупштини).

Права из радних односа

Одредба која се коментарише:

Права из радног односа

Члан 13.

Изборни члан Савета остварује права из радног односа у Савету у складу са прописима који уређују права из радног односа судије, ако овим законом није друкчије одређено.

За време трајања мандата изборном члану Савета мирују права из радног односа које је остваривао пре избора за члана Савета.

Изузетно од става 2. овог члана, изборни члан Савета кога је изабрала Народна скупштина, а који је професор на правном факултету, може остваривати права из радног односа на правном факултету.

Права из радног односа

Члан 13.

Изборни члан Савета остварује право из радног односа у Савету у складу са прописима који уређују права из радног односа носилаца јавнотужилачке функције, ако овим законом није друкчије одређено.

За време трајања мандата, изборном члану Савета мирују права из радног односа које је остваривао пре избора за члана Савета.

Изузетно од става 2. овог члана, изборни члан Савета кога бира Народна скупштина, а који је професор на правном факултету, може остваривати права из радног односа на правном факултету.

Коментар:

Сви чланови Савета би требало да остварују права из радног односа у Савету.

Поред тога, нелогична је одредба става 3, према којом се даје могућност да професор правног факултета, који је изабран за члана Савета настави да остварује права из радног односа на правном факултету. Наиме, за истакнутог правника може бити изабрана и особа која се бави наставним радом (на правним предметима) на другом факултету, па се не може разумети логика за постављање изузетка од општег правила.

Предлог за измену:

Члан 13.

Члан Савета остварује право из радног односа у Савету у складу са прописима који уређују права из радног односа носилаца јавнотужилачке функције/ судије, ако овим законом није друкчије одређено.

За време трајања мандата, изборном члану Савета мирују права из радног односа које је остваривао пре избора за члана Савета.

Плате и накнаде

Одредба која се коментарише:

Плата и накнада за рад

Члан 14.

Изборни члан Савета има право на основну плату једнаку основној плати председника Врховног суда.

Изборни члан Савета кога бира Народна скупштина који остварује права из радног односа на правном факултету има право на месечну накнаду за рад у Савету у висини разлике између плате члана Савета, обрачунате за пуно радно време без увећања по основу година проведених на раду и плате коју остварује на правном факултету.

Члан Савета по положају има право на месечну накнаду за рад у Савету у износу од 30% основне плате из става 1. овог члана.

Председнику Савета основна плата увећава се за 20%, а потпредседнику Савета за 10%.

Изборни члан Савета има право на накнаду плате за време одсуствовања са рада и на накнаду трошкова у случају прописаном законом и другим прописом, као и право на накнаду за неискоришћени годишњи одмор, под истим условима и у истом обиму права као и остали запослени у Савету.

Плата и накнада за рад

Члан 14.

Изборни члан Савета има право на основну плату једнаку основној плати Врховног јавног тужиоца.

Изборни члан Савета кога бира Народна скупштина који остварује права из радног односа на правном факултету има право на месечну накнаду за рад у Савету у висини разлике између плате члана Савета, обрачунате за пуно радно време без увећања по основу година проведених на раду и плате коју остварује на правном факултету.

Министар надлежан за правосуђе има право на месечну накнаду за рад у Савету у висини разлике између плате члана Савета, обрачунате за пуно радно време без увећања по основу година проведених на раду и основне плате министра.

Врховни јавни тужилац има право на месечну накнаду за рад у Савету у износу од 30% од основне плате из става 1. овог члана.

Председнику Савета основна плата увећава се за 20%, а потпредседнику Савета за 10%.

Изборни члан Савета има право на накнаду плате за време одсуствовања са рада и на накнаду трошкова у случајевима прописаним законом, као и право на накнаду за неискоришћени годишњи одмор, под истим условима и у истом обиму права као и остали запослени у Савету.

Коментар одредбе:

Одредбе према којима министру надлежном за правосуђе и Врховном јавном тужиоцу припада накнада за рад у Савету није логична. Наиме, особе које врше ове јавне функције су чланови Савета по функцији. То даље значи да би висина њихове зараде, уколико је потребно да буде већа него да нису чланови Савета, требало да буде прописана у оквиру одредаба које уређују зараде министра правде, односно Врховног јавног тужиоца, а не у оквиру посебних одредаба које се тичу зарада чланова Савета.

Одредбе које се односе на изборне чланове савета треба брисати, у складу са променама у члану 13.

Предлог измењених одредаба:

Плата и накнада за рад

Члан 14.

Члан Савета има право на основну плату једнаку основној плати председника Врховног суда.

Председнику Савета основна плата увећава се за 20%, а потпредседнику Савета за 10%.

Плата и накнада за рад

Члан 14.

Члан Савета има право на основну плату једнаку основној плати Врховног јавног тужиоца.

Председнику Савета основна плата увећава се за 20%, а потпредседнику Савета за 10%.

Нespoјивост функције

Одредба која се коментарише:

Нespoјивост функције, посла или приватног интереса са функцијом члана Савета

Члан 15.

Изборни члан Савета из реда јавних тужилаца не може вршити јавнотужилачку функцију за време трајања мандата у Савету.

Изборни члан Савета кога бира Народна скупштина не може бити на функцији у органима Републике Србије, аутономне покрајине, јединице локалне самоуправе или градске општине, јавним службама, бити члан политичке странке, нити политички деловати на други начин, бавити се јавним или приватним плаћеним послом, изузев професуре на правном факултету, нити пружати правне услуге или давати правне савете уз накнаду.

Са функцијом члана Савета неспојиви су и друга , функција, посао и приватни интерес који је противан достојанству и независности члана Савета или штете угледу Савета.

Етички одбор Савета одлучује која је функција, посао или приватни интереси противан достојанству и независности члана Савета и штете угледу Савета.

Члан Савета може, ван радног времена, да се без посебног одобрења бави наставном, научном и уметничком делатношћу, уз накнаду.

У случају одређеном законом, члан Савета може, у току радног времена, да обавља наставну делатност у Правосудној академији.

Члан Савета може у току радног времена, по одобрењу председника Савета, да учествује у раду стручног тела образованог у складу са посебним прописом и радне групе за израду закона и другог акта.

Изборни члан Савета за време трајања мандата не може бити биран за носиоца јавнотужилачке функције, судију или председника суда.

Нespoјивост функције, посла или приватног интереса са функцијом члана Савета

Члан 15.

Изборни члан Савета из реда судија не може вршити судијску функцију за време трајања мандата у Савету.

Члан Савета кога бира Народна скупштина не може бити на функцији у органу Републике Србије, аутономне покрајине, јединице локалне самоуправе, градске општине или или јавној служби, бити члан политичке странке, нити политички деловати на други начин, бавити се јавним или приватним плаћеним послом, нити пружати правне услуге или давати правне савете уз накнаду.

Са функцијом члана Савета неспојива је и друга функције, послао или приватни интерес који је противан достојанству и независности члана Савета или штети угледу Савета.

Етички одбор Савета одлучује која је функција, посао или приватни интереси противан достојанству и независности члана Савета и штете угледу Савета.

Члан Савета може, ван радног времена, да се без посебног одобрења бави наставном, научном и уметничком делатношћу, уз накнаду.

У случају одређеном законом, члан Савета може, у току радног времена, да обавља наставну делатност у Правосудној академији.

Члан Савета може у току радног времена, по одобрењу председника Савета, да учествује у раду стручног тела образованог у складу са посебним прописом и радне групе за израду закона и другог акта.

Изборни члан Савета за време трајања мандата не може бити биран за судију, председника суда или носиоца јавнотужилачке функције.

Коментар одредбе:

Одредбе о неспојивости функција и сукобу интереса су нејасне, а такође могу бити и несагласне са правилима која већ постоје за све јавне функционере, укључујући и чланове Савета.

Нејасна је одредба према којој члан Савета не може „политички деловати на други начин“ (поред забране да буде члан политичке странке), тако да подлеже дискреционој оцени и може бити злоупотребљена.

Нејасна је одредба којом се забрањује бављење плаћеним послом. Уколико је сврха забране да се чланови у потпуности посвете раду у Савету, онда би једнако требало да буде забрањено бављење и плаћеним и неплаћеним послом. Уколико је циљ да се кроз забрану обављања плаћених послова смањи број ситуација у којима може настати сукоб интереса, онда норма није добро формулисана. Обављање неких плаћених послова неће створити непримерени однос зависности (нпр. уколико би члан Савета за наручиоца из Аргентине радио правну анализу правосудних прописа у тој земљи).

Нелогично је и постављање изузетка према којем би члан Савета могао да се бави професуром на правном факултету (а не би могао, на пример, на економском).

Одредба према којој Етички одбор Савета одлучује која је функција, посао или приватни интерес противан достојанству и независности члана Савета и штети угледу Савета није довољно прецизна. Нарочито је нејасно да ли се ово одлучивање врши унапред (за поједине антиципиране ситуације) или накнадно (када се разматра питање могућности да се одређени члан бави одређеним послом). Такође, овде је могуће преклапање са надлежностима Агенције за спречавање корупције.

Одредба става 5. у вези са обављањем наставне, научне или уметничке делатности уз накнадну, а без одобрења, сличне су одредбама Закона о спречавању корупције. Ипак, као и у вези са применом тог закона, може се поставити питање оправданости таквог безрезервног изузетка. У Закону о спречавању корупције постоји дужност да се пријави обављање такве делатности и могућност да се функционеру наложи да престане са обављањем и таквих делатности (члан 46, став 4).

Одредба става 7. такође је спорна. Несумњиво је да чланови правосудних савета својим знањем могу да допринесу квалитету израде закона и других прописа. Међутим, уколико се обављање таквих послова врши у радно време, и омета остваривање функције правосудног савета, оно може бити оправдано само у случају да је реч о представнику Савета у радној групи, а не о ангажману члана као стручњака – појединца.

Уместо нуђења конкретних решења, за овај члан Нацрта треба прибавити мишљење Агенције за спречавање корупције, и затим на основу њега употпунити норму и уклонити одредбе које су нелогичне или које су у нескладу са Законом о спречавању корупције.

Начин рада и кворум

Одредба која се коментарише:

Закон о ВСТ

Начин рада

Члан 18.

Седнице Савета су јавне, а Савет може да одлучи да седница буде затворена за јавност, у складу са Уставом, законом и актом Савета.

Седницу Савета сазива председник Савета у случајвима предвиђеним Пословником о раду Савета или на предлог најмање три члана Савета.

Закон о ВСС

Начин рада

Члан 18.

Седнице Савета су јавне, а Савет може да одлучи да седница буде затворена за јавност, у складу са Уставом, законом и актом Савета.

Седницу Савета сазива председник Савета у случају предвиђеном Пословником о раду Савета или на предлог најмање три члана Савета.

Савет одржава седницу ако је присутно најмање осам чланова Савета.

Коментар:

У вези са ставом 1. треба размотрити могућност да се пропише у којим случајевима седнице Савета не могу бити затворене за јавност. Без такве одредбе постоји ризик да се актом Савета предвиде изузеци који би били непримерени и супротни намери законодавца. Наш конкретан предлог је да се у овом закону попишу ситуације у којима се актом Савета не може ограничити присуство јавности.

У два нацрта закона постоје различита правила о кворуму за одржавање седнице, што се не може бранити када закон долази од истог предлагача. Уколико је став предлагача да је квалификована већина потребна као кворум за рад Савета судства, онда то исто важи и за тужилачки Савет, и обрнуто.

Одлучивање у Савету

Одредба која се коментарише:

Одлучивање

Члан 20.

Одлуке Савета доносе се већином од осам гласова.

Изузетно од става 1. овог члана, одлуку у дисциплинском поступку, осим у дисциплинском поступку против Врховног јавног тужиоца, о удаљењу или престанку функције изборног члана Савета, о утврђивању предлога за престанак функције Врховног јавног тужиоца, о изузећу или удаљењу Врховног јавног тужиоца, Савет доноси већином од седам гласова.

Изузетно од ст. 1. и 2. овог члана, одлуку у дисциплинског поступку против Врховног јавног тужиоца Савет доноси већином од шест гласова.

Савет доноси одлуке јавним гласањем изузев одлука о избору председника и потпредседника Савета и утврђивања предлога за избор Врховног јавног тужиоца, које се доносе тајним гласањем.

Одлуке Савета морају бити образложене, ако законом није друкчије одређено.

Одлучивање

Члан 20.

Одлука Савета доноси се већином гласова свих чланова.

Изузетно од става 1. овог члана, одлуку о избору председника и потпредседника Савета, одлуку о избору председника Врховног суда и председника осталих судова, одлуку о разрешењу председника Врховног суда и председника осталих судова и одлуку о разрешењу судије, Савет доноси већином од осам гласова.

Савет доноси одлуку јавним гласањем изузев одлуке о избору председника и потпредседника Савета и одлуке о избору председника Врховног суда, које се доносе тајним гласањем.

Одлука Савета мора бити образложена, ако законом није друкчије одређено.

Коментар:

Слично као и код члана 18, и овде се разликује већина која је потребна за одлучивање (у једном случају шест, у другом осам чланова), за шта није дато ваљано образложење, а што је потребно зато што закон долази од истог предлагача.

Последњи став налаже да одлуке Савета морају бити образложене, ако законом није друкчије одређено. Међутим, није јасно како ће се остварити овај циљ у ситуацијама када Савет доноси одлуке већином гласова (било која већина да је у питању), а нарочито када је гласање тајно. Наиме, разни чланови Савета могу имати врло различите разлоге због којих се залажу за одређену одлуку. Због тога би закон морао да садржи норме које би

омогућиле израду образложења, као и то да сви ставови чланова буду укључени у то образложење.

Јавност рада

Одредба која се коментарише:

Јавност рада

Члан 23.

Савет доноси годишњи извештај о раду који се објављује на интернет страници Савета.

Годишњи извештај о раду Савета доставља се Народној скупштини ради информисања.

Савет редовно обавештава јавност о свом раду на начин уређен Пословником о раду Савета.

Коментар:

Није прописан рок за доношење и објављивање годишњег извештаја о раду Савета. Одредбе о јавности рада нису разрађене у Закону, те стога постоји опасност да она не буде у довољној мери обезбеђене кроз одредбе Пословника. Поред тога, поједини видови обезбеђивања јавности су уређени законом (овим или другим законима), па би и то било упутно навести. У том смислу је посебно значајна обавеза државних органа из члана 27. Закона о електронској управи да израђују документе у облику који омогућава њихово лако претраживање и поновну употребу (такви подаци се објављују на Порталу отворених података).

Предлог за измене и допуне:

Став 1: „Савет доноси годишњи извештај о раду до 31. марта за претходну годину, који се објављује на интернет страници Савета, најкасније три дана по доношењу“.

Став 3: „Савет редовно објављује информације о свом раду на интернет презентацији и Порталу отворених података и обавештава јавност о свом раду на други начин, у складу са законом и Пословником о раду Савета.“

Заступљеност тужилаштава и судова у Савету по врсти

Одредба која се коментарише:

Заступљеност јавних тужилаштава

Члан 26.

Изборни чланови Савета из реда јавних тужилаца бирају се из следећих јавних тужилаштава:

- 1) један из Врховног јавног тужилаштва;
- 2) један из апелационих јавних тужилаштава, Јавног тужилаштва за организовани криминал и Јавног тужилаштва за ратне злочине;
- 3) један из виших јавних тужилаштава;
- 4) два из основних јавних тужилаштава.

Заступљеност судова

Члан 26.

Изборни чланови Савета из реда судија бирају се из следећих судова:

- 1) један из Врховног суда;
- 2) један из апелационих судова и Управног суда;
- 3) један из виших судова;
- 4) један из привредних судова и Привредног апелационог суда;
- 5) један из основних судова;
- 6) један из прекршајних судова и Прекршајног апелационог суда.

Коментар:

У законима постоји правна празнина – нема одредбе на основу којих би се извршио избор уколико из неке категорије судова / јавних тужилаштава нема кандидата за чланство у Савету.

Поред тога, чини се да постоји велика несразмера у броју судија, односно јавних тужилаца које имају бирачко право у оквиру тачке 1) у односу на остале. Могуће решење би било да се бирају по два кандидата из судова/јавних тужилаштава који су наведени под тачкама 1) и 2).

Услови за кандидовање

Одредба која се коментарише:

Услови за кандидовање

Члан 27.

Кандидат за изборног члана Савета из реда јавних тужилаца може бити сваки јавни тужилац.

За члана Савета може бити биран јавни тужилац кога предложи колегијум једног или више јавних тужилаштва према врсти и степену јавног тужилаштва (члан 26) у којем кандидат врши јавнотужилачку функцију.

Колегијум једног јавног тужилаштва може да предложи само једног кандидата.

На колегијуму, о предложеном кандидату, гласа се тајно.

За члана Савета може бити изабран и јавни тужилац кога подржи најмање 15 носилаца јавнотужилачке функције према врсти и степену јавног тужилаштва у којем врши јавнотужилачку функцију (члан 26). Главни јавни тужилац и јавни тужилац може да подржи само једног кандидата.

Изузетно од става 5. овог члана, кандидат за изборног члана Савета из реда јавних тужилаца Врховног јавног тужилаштва и јавних тужилаштава посебне надлежности, статус кандидата стиче подношењем пријаве.

Главни јавни тужилац и вршилац функције главног јавног тужиоца не може бити кандидат за Савета.

Услови за кандидовање за члана Савета из реда судија

Члан 27.

Кандидат за члана Савета из реда судија може бити сваки судија.

За члана Савета може бити биран судија кога предложи седница свих судија једног или више судова према врсти и степену суда (члан 26) у којем судија врши судијску функцију.

Седница свих судија једног суда може да предложи само једног судију.

На седници свих судија, о предложеном кандидату, гласа се тајно.

За члана Савета може бити изабран и судија кога подржи најмање 20 судија према врсти и степену суда, у којем врши судијску функцију (члан 26). Судија може да подржи само једног кандидата.

Изузетно од става 5. овог члана, кандидат за изборног члана Савета из реда судија Врховног суда, Прекршајног апелационог суда, Привредног апелационог суда и Управног суда статус кандидата стиче подношењем пријаве.

Председник суда и вршилац функције председника суда не може бити кандидат за члана Савета.

Коментар:

У ставовима 2- 4 предвиђена је процедура кандидовања на колегијуму. Нејасно је зашто овај вид кандидовања уопште постоји, када упоредо са њим постоји могућност да се за члана кандидује судија/јавни тужилац кога подржи одређени број колега (15, односно 20).

Изборна комисија

Одредба која се коментарише:

Изборна комисија

Члан 29.

Поступак предлагања кандидата за изборне члана Савета из реда јавних тужилаца организује и спроводи Изборна комисија.

Изборну комисију чине председник и четири члана и њихови заменици, које бира Савет из реда главних јавних тужилаца и јавних тужилаца, уз њихову сагласност.

Заменик председника и заменик члана Изборне комисије има иста права и одговорности као и председник и члан кога замењује.

Члан Савета не може истовремено бити члан и заменик члана Изборне комисије.

Мандат члана Изборне комисије траје пет година, уз могућност поновног избора.

Члан Изборне комисије не може се кандидовати за изборног члана Савета.

Изборна комисија

Члан 29.

Поступак предлагања кандидата за члана Савета из реда судија организује и спроводи Изборна комисија.

Изборну комисију чине председник и четири члана и њихови заменици, које бира Савет из реда судија, уз њихову сагласност.

Заменик председника и заменик члана Изборне комисије има иста права и одговорности као и председник и члан кога замењује.

Члан Савета не може истовремено бити председник или члан Изборне комисије или њихов заменик.

Мандат члана Изборне комисије траје пет година, уз могућност поновног избора.

Члан Изборне комисије не може се кандидовати за изборног члана Савета.

Коментар одредбе:

Имајући у виду могућност да не буде довољно судија, односно јавних тужилаца који желе да се прихвате дужности члана изборне комисије, као и могуће приговоре због пристрасности, требало би оставити могућност да у комисију буду изабрани спољни чланови (нпр. на заједнички предлог свих кандидата за одређено место у Савету).

Кандидациона пријава

Одредба која се коментарише:

Кандидациона пријава

Члан 32.

Кандидациона пријава доставља се Изборној комисији у року од 30 дана од дана објављивања одлуке о отпочињању поступка предлагања кандидата за изборног члана Савета у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Уз кандидациону пријаву достављају се: потписана изјава кандидата о прихватању кандидатуре и одлука колегијума јавног тужилаштва којом се предлаже кандидат, односно образац са потписима главних јавних тужилаца и јавних тужилаца који подржавају кандидата, као и лични и професионални подаци о кандидату.

Кандидат може одустати од кандидатуре подношењем писмене изјаве Изборној комисији најкасније осам дана од дана утврђивања коначне листе кандидата.

Кандидациона пријава

Члан 32.

Кандидациона пријава доставља се Изборној комисији у року од 30 дана од дана објављивања одлуке о отпочињању поступка предлагања кандидата за изборног члана Савета у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Уз кандидациону пријаву достављају се: потписана изјава кандидата о прихватању кандидатуре и одлука колегијума јавног тужилаштва којом се предлаже кандидат, односно образац са потписима главних јавних тужилаца и јавних тужилаца који подржавају кандидата, као и лични и професионални подаци о кандидату.

Кандидат може одустати од кандидатуре подношењем писмене изјаве Изборној комисији најкасније осам дана од дана утврђивања коначне листе кандидата.

Коментар:

У ставу 3. је предвиђено да кандидат који одустане од кандидатуре о томе обавештава само Изборну комисију. Било би примерено да о томе обавести и судије / јавне тужиоце који су подржали његову кандидатуру.

Предлог за нови став 4:

Кандидат који је одустао од кандидатуре је дужан да о разлозима обавести судије / јавне тужиоце који су потписима подржали кандидатуру, у року од 48 часова.

Представљање кандидата

Одредба која се коментарише:

Представљање кандидата

Члан 35.

Сваки кандидат има једнако право на представљање носиоцима јавнотужилачке функције.

Изборна комисија утврђује рок за представљање кандидата који не може бити краћи од 30 дана.

Изборна комисија утврђује распоред представљања кандидата у седишту апелационог јавног тужилаштва и о њему обавештава све носиоце јавнотужилачке функција према врсти и степену јавног тужилаштва (члан 26).

Главни јавни тужилац дужан је да дозволи јавним тужиоцима присуство на представљањима кандидата у седишту апелационог јавног тужилаштва на чијој се територији налазе.

Изборна комисија, уз сагласност кандидата, организује видео снимање представљања кандидата у апелационом јавном тужилаштву и тако добијени видео запис, објављује на интернет страници Савета.

Кандидат има право на плаћено одсуство за дане када се представљају у седишту апелационог јавног тужилаштва.

Кандидат има право да се непосредно представи носиоцу јавнотужилачке функције и у другом јавном тужилаштву према врсти и степену јавног тужилаштва (члан 26).

Савет обезбеђује надокнаду путних трошкова кандидата за представљање у седишту апелационог јавног тужилаштва.

Представљање кандидата

Члан 35.

Сваки кандидат има једнако право на представљање судијама.

Изборна комисија утврђује рок за представљање кандидата који не може бити краћи од 60 дана.

Изборна комисија утврђује распоред представљања кандидата у седишту апелационог суда и о њему обавештава све судије према врсти и степену суда (члан 26).

Председник суда дужан је да дозволи судијама присуство на представљању кандидата у седишту апелационог суда на чијој се територији налази.

Изборна комисија, уз сагласност кандидата, организује видео снимање представљања кандидата у апелационом суду и тако добијени видео записи објављује на интернет страници Савета.

Кандидат има право на плаћено одсуство за дане када се представља у седишту апелационог суда.

Кандидат има право да се непосредно представи судијама и у другом суду према врсти и степену суда (члан 26).

Савет обезбеђује надокнаду путних трошкова кандидата за представљање у седишту апелационог суда.

Коментар одредбе:

Нејасно је зашто се рокови у ставу 2. разликују када је реч о представљању кандидата судијама, односно јавним тужиоцима.

Из одредаба става 4. би се могло закључити да се представљање кандидата врши у радно време судова, односно тужилаштва, што би било непримерено. Евентуално, могло би бити примерено да се истог дана организује представљање свих кандидата између којих се врши избор у једном суду / јавном тужилаштву.

Могућност, из става 5, да неки од кандидата ускрати сагласност за видео снимање није примерена и доводи до неједнакости међу кандидатима.

Одредба става 7. је нејасна. Могла би се тумачити као право кандидата да се представља сваком судији/ јавном тужиоцу (гласачу) појединачно. Нејасно је како се ово право реализује, између осталог, да ли оно ствара било какву обавезу судије / јавног тужиоца да кандидата прими и саслуша, да ли постоји обавеза да га прими / саслуша у радно време и слично. Чини се да би било примереније да се право на непосредно представљање прецизира као право на непосредно упућивање дописа/ видео порука и сличног промотивног материјала потенцијалним гласачима.

Бирачки одбор

Одредба која се коментарише:

Бирачки одбор и гласачки материјал

Члан 37.

Изборна комисија је дужна да благовремено припреми материјал за гласање за свако бирачко место и то: списак носилаца јавнотужилачке функције који гласају на том бирачком месту, потребан број гласачких листића и утврђену листу кандидата.

За свако бирачко место Изборна комисија именује бирачки одбор.

Бирачки одбор чине три јавна тужиоца који нису кандидати за избор.

Изборна комисија организује обуку за члана бирачког одбора.

Бирачки одбор и гласачки материјал

Члан 37.

Изборна комисија је дужна да благовремено припреми материјал за гласање за свако бирачко место и то: списак судија који гласају на том бирачком месту, потребан број гласачких листића и утврђену листу кандидата.

За свако бирачко место Изборна комисија именује бирачки одбор.

Бирачки одбор чине три судије које нису кандидати за избор.

Изборна комисија организује обуку за члана бирачког одбора.

Коментар одредбе:

У ставу 3. је прописано да бирачки одбор чине јавни тужиоци, односно судије који нису кандидати. Међутим, сасвим је могуће да неће бити довољно заинтересованих за рад у бирачком одбору. Због тога и овде треба омогућити ангажовања спољних чланова бирачких одбора.

,

Услови за избор чланова Савета

Одредба која се коментарише:

Услови за избор члана Савета

Члан 44.

За члана Савета може бити изабрано лице које, поред услова из члана 43. овог закона, испуњава и следеће услове:

- 1) да испуњава опште услове за рад у државним органима,
- 2) да има стечено високо образовање на основним академским студијама на правном факултету у обиму од најмање 240 ЕСПБ или високо образовање стечено на основним студијама на правном факултету у трајању од најмање четири године;
- 3) да има искуство и знање од значаја за рад правосуђа;
- 4) да је достојан за обављање функције члана Савета;
- 5) да не испуњава опште услове за старосну пензију;
- 6) да не обавља јавнотужилачку или судијску функцију;
- 7) да није вршио непримерен утицај на рад носилаца јавнотужилачке функције и јавног тужилаштва или судија и судова;
- 8) да у јавним иступањима није заступао ставове који угрожавају самосталност јавног тужилаштва или независност судства.

Достојност подразумева моралне особине које члан Савета треба да поседује и понашање у складу са тим особинама. Моралне особине су: поштење, савесност, правичност, достојанственост, истрајност и узорност, а понашање у складу са тим особинама подразумева чување угледа Савета и јавног тужилаштва у вршењу функције и изван ње, свест о друштвеној одговорности, очување самосталности и непристрасности интегритета и достојанства у вршењу функције и изван ње и старање о очувању поверења у рад и ауторитет Савета и јавног тужилаштва у јавности.

Приликом избора посебно се цени стручни или научни рад од значаја за рад правосуђа, као и разумевање правосуђа и залагање у професионалном раду или јавном деловању за самосталност јавног тужилаштва.

Услови за избор члана Савета

Члан 44.

За члана Савета може бити изабрано лице које, поред услова из члана 43. овог закона, испуњава и следеће услове:

- 1) да испуњава опште услове за рад у државном органу;
- 2) да има стечено високо образовање на основним академским студијама на правном факултету у обиму од најмање 240 ЕСПБ или високо образовање стечено на основним студијама на правном факултету у трајању од најмање четири године;
- 3) да има искуство и знање од значаја за рад правосуђа;
- 4) да је достојан за обављање функције члана Савета;
- 5) да не испуњава опште услове за старосну пензију;
- 6) да не обавља судијску или јавнотужилачку функцију;

7) да није вршио непримерен утицај на рад судије, суда или носиоца јавнотужилачке функције и јавног тужилаштва;

8) да у јавном иступању није заступао став који угрожава независност судства или самосталност јавног тужилаштва.

Достојност подразумева моралне особине које члан Савета треба да поседује и понашање у складу са тим особинама. Моралне особине су: поштење, савесност, правичност, достојанственост, истрајност и узорност, а понашање у складу са тим особинама подразумева чување угледа Савета и судства у вршењу функције и изван ње, свест о друштвеној одговорности, очување самосталности, непристрасности, интегритета и достојанства у вршењу функције и изван ње и старање о очувању поверења у рад и ауторитет Савета и судства у јавности.

Приликом избора посебно се цени стручни или научни рад од значаја за рад правосуђа, као и разумевање правосуђа и залагање у професионалном раду или јавном деловању за независност судства.

Коментар одредбе:

Услови за избор садрже неколико одредби које нису довољно разрађене и стога у пракси могу бити тумачене на различите начине.

Тачка 7) става 1. забрањује избор кандидата који је вршио непримерени утицај на судије и јавне тужиоце, односно на јавна тужилаштва и судове, при чему није јасно како ће се утврђивати да је такав утицај вршен и шта ће се све сматрати вршењем непримереног утицаја. Уско тумачење би довело до тога да се као неподобни сматрају само они кандидати који су означени као вршиоци непримереног утицаја ранијим одлукама правосудних савета. Онакво тумачење би у највећој мери обезбедило правну сигурност, али би, с друге стране, његовим прихватањем било омогућено да се изабере и кандидат који јесте вршио непримерени утицај на судије и јавне тужиоце а да то није било предмет разматрања правосудних савета.

У још већој мери, тачка 8) става 1., која забрањује избор кандидата који је заступао ставове који угрожавају самосталност јавног тужилаштва или независност судства подлеже слободној оцени – да ли је неки став заиста такве природе да угрожава самосталност и независност. При том, заступање таквих ставова није временски ограничено, па би се сматрало да је за функцију неподобна и особа која је, на пример, пре 20 година заступала неке ставове који доводе у питање независност судства, а која се у тренутку избора залаже за независност.

Када је реч о ставу 2. који се односи на достојност и где се ближе дефинише забрана из става 1. т. 4), услови су тако постављени да се углавном могу ценити тек накнадно, када је неко већ обављао функцију у Савету, а не пре него што кандидат буде изабран, на пример, „чување угледа Савета и јавног тужилаштва/ суда у вршењу функције и изван ње“, „старање о очувању поверења у рад и ауторитет Савета ... у јавности“.

Одредба става 3. је нарочито нејасна. Каже се да се приликом избора „посебно цени“ стручни или научни рад „од значаја за рад правосуђа“. Постојање оваквих радова је могло бити прописано као један од услова за избор, што би било јасније. Оно је могло бити прописано и као додатан критеријум за избор у случају да постоји више кандидата који испуњавају у једнакој мери друге услове. Без тог прецизирања је остало нејасно како ће се „посебно ценити“ постојање таквих радова.

Због постојања ових ризика предлажемо да се недовољно јасно постављени услови и појмови прецизирају. Такође, ово је једна од одредаба за коју би требало затражити мишљење Агенције за спречавање корупције у складу са њеним надлежностима.

Пријаве за јавни конкурс

Одредба која се коментарише:

Подношење пријаве на јавни конкурс

Члан 47.

Пријава на јавни конкурс подноси се Одбору у року од 15 дана од дана објављивања јавног конкурса у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Пријава на јавни конкурс садржи податке о кандидату и доказе о испуњености услова за избор члана Савета. Ближа садржина пријаве уређује се одлуком о јавном конкурсy.

Подношење пријаве на јавни конкурс

Члан 47.

Пријава на јавни конкурс подноси се Одбору у року од 15 дана од дана објављивања јавног конкурса у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Пријава на јавни конкурс садржи податке о кандидату и доказе о испуњености услова за избор члана Савета. Ближа садржина пријаве уређује се одлуком о јавном конкурсy.

Коментар одредбе:

Недостаје одредба која би обезбедила јавност података из пријава,

Предлог за допуну:

Нови став 3 (део става 2 који се премешта и модификује):

„Ближа садржина пријаве, образац за пријаву и упутство за доказивање испуњености услова уређују се одлуком о јавном конкурсom.“

„Подаци из пријаве се објављују на интернет презентацији Народне скупштине, изузев дела који садржи идентификационе и контакт податке.“

Спровођење јавног конкурса

Одредба која се коментарише:

Спровођење јавног конкурса

Члан 48.

Јавни конкурс за избор члана Савета спроводи Одбор.

Одбор испитује пријаву на јавни конкурс и приложене доказе о испуњености услова за избор члана Савета.

Недозвољену, непотпуну и неблаговремену пријаву Одбор одбацује.

Одбор може прибавити податке о кандидату од органа, организације и правног лица у којем је кандидат обављао послове, као и друге податке о кандидату од значаја за избор.

После испитивања дозвољености, благовремености и потпуности пријава Одбор сачињава листу кандидата који испуњавају услове за избор.

Одбор објављује биографије кандидата који испуњавају услове за избор и распоред разговора са њима на интернет страници Народне скупштине.

Одбор на јавној седници, уз учешће опште и стручне јавности разматра пријаве и поднете доказе и обавља разговор са кандидатима са листе из става 5. овог члана.

Разговор са кандидатима директно се преноси путем медија.

Коментар одредбе:

Највећа слабост поступка спровођења јавног конкурса јесте то што се не види на који начин ће Одбор утврђивати испуњеност појединих услова за избор кандидата. Одредба става 4, према којој Одбор може прибавити податке о кандидату од органа или правног лица у којем је кандидат обављао послове за тако нешто није довољна. Наиме, и многе друге институције или лица могу имати информације које указују да неки кандидат не испуњава услове, на пример зато што су му ставови такви да се залаже против независности судова или зато што сматрају да кандидат није достојан функције. Из члана 48. није видљиво на који начин ће Одбор доћи до таквих информација, нити да ли ће разматрати такве информације уколико му буду достављене без тражења одбора.

Ствар није ништа јаснија ни када се размотри став 7. који предвиђа „учешће стручне и опште јавности“ код разматрања пријава. Нејасно је на који начин се обезбеђује „учешће“ јавности, то јест, да ли би Одбор био дужан да омогући присуство сваком заинтересованом грађанину, да ли би потом био дужан да омогући сваком заинтересованом припаднику јавности да постави питање (користи се израз учешће, а не само присуство) и слично.

У ставу 8. се наводи да се разговор са кандидатима директно преноси преко медија. Закон би могао да обавезе Народну скупштину да преноси овај разговор на својој интернет

презентацији, али не може да обавезе ни један медиј да то чини (изузев, можда јавног сервиса, што би требало проверити).

Став 3. прописује да Одбор одбацује недозвољене, непотпуне и неблаговремене пријаве, а став 6. да се објављују биографије кандидата чије су пријаве дозвољене, потпуне и благовремене. У овој фази се може догодити да буде одбачена пријава кандидата за кога Одбор сматра да му пријава „није дозвољена“, на пример, зато што сматрају да кандидат није достојан или да је износио ставове супротне независности судства, иако то није утврђено на несумњив начин. Кандидат не учествује у даљој процедури, нема могућност да се на одлуку жали, нити да у непосредном сусрету са члановима Одбора оповргне уверење чланова Одбора да његова пријава није дозвољена. Поред тога, ни јавност нема могућност да процени да ли је поступање Одбора било исправно јер кандидати који су искључени из даље процедуре на основу става 3. неће учествовати у разговорима са Одбором који се преносе путем медија.

Предлог:

Спровођење јавног конкурса

Члан 48.

Јавни конкурс за избор члана Савета спроводи Одбор.

Одбор испитује пријаву на јавни конкурс и приложене доказе о испуњености услова за избор члана Савета.

Непотпуну и неблаговремену пријаву, као и пријаву која је недозвољена на основу члана 44. ст. 1. т. 1), 2), 5) и 6) Одбор одбацује.

Свако лице може да укаже Одбору на то пријава кандидата није дозвољена и Одбор је дужан да размотри такве тврдње када су аргументоване.

Одбор може прибавити податке о кандидату од органа, организације и правног лица у којем је кандидат обављао послове, као и друге податке о кандидату од значаја за избор.

На седници Одбора на којој се разматра да ли је пријава кандидата дозвољена, у вези са испуњавањем других услова из члана 44. изузев услова из става 2. овог члана, позива се кандидат.

Одбор образлаже и објављује одлуку о одбацивању сваке пријаве.

После испитивања дозвољености, благовремености и потпуности пријава Одбор сачињава листу кандидата који испуњавају услове за избор.

Одбор објављује биографије кандидата који испуњавају услове за избор и распоред разговора са њима на интернет страници Народне скупштине.

Одбор на јавној седници, уз учешће опште и стручне јавности разматра пријаве и поднете доказе и обавља разговор са кандидатима са листе из става 5. овог члана.

Заинтересовани представници опште и стручне јавности се пријављују за учешће на седници, а могу бити позвани и непосредно од стране Одбора.

Разговор са кандидатима директно се преноси на интернет презентацији Народне скупштине, на јавном медијском сервису и другим заинтересованим медијима.

Утврђивање предлога кандидата

Одредба која се коментарише:

Утврђивање предлога кандидата

Члан 49.

На посебној седници Одбор усваја предлог двоструког броја кандидата за избор члана Савета од броја који се бира, који доставља председнику Народне скупштине у року од 90 дана од истека рока за подношење пријаве на јавном конкурсу.

Сваки члан Одбора има право да предложи кандидата за избор члана Савета.

О предлогу из става 1. овог члана Одбор одлучује већином од укупног броја чланова Одбора и дужан је да размотри предлоге кандидата за избор члана Савета које предложи сваки члан Одбора.

Председник Народне скупштине може на образложени предлог Одбора да продужи рок из става 1. овог члана за 30 дана.

Коментар одредбе:

Начин одлучивања – већина гласова чланова Одбора, оставља јавност без могућности да утврди због чега су поједини кандидати добили предност у односу на конкуренте. Услед тога постоји опасност да ће се избор истакнутих правника у правосудне Савете претворити у чисто политичку одлуку већине у Одбору, па потом и у Народној скупштини. Правила гласања на одборима Народне скупштине су уређена Пословником, али закон може да предвиди и неки модификовани начин одлучивања, који би овде био примерен. Једно могуће решење би било да се пропише обавеза изјашњавања сваког члана одбора о сваком кандидату.

Предлог могућег решења:

Утврђивање предлога кандидата

Члан 49.

На посебној седници Одбор усваја предлог двоструког броја кандидата за избор члана Савета од броја који се бира, који доставља председнику Народне скупштине у року од 90 дана од истека рока за подношење пријаве на јавном конкурсу.

Сваки члан Одбора је дужан да се изјасни о сваком од кандидата који испуњавају услове, тако што ће предложити да се кандидат уврсти или да се не уврсти у предлог из става 1.

На основу изјашњавања чланова Одбора из става 2. овог члана кандидати се рангирају према броју добијених гласова.

Полазећи од резултата рангирања из става 3. овог члана, Одбор већином укупног броја чланова одлучује о предлогу кандидата.

Председник Народне скупштине може на образложени предлог Одбора да продужи рок из става 1. овог члана за 30 дана.

Комисија за избор чланова Савета

Одредба која се коментарише:

Комисија за избор члана Савета

Члан 51.

Ако Народна скупштина не изабере све чланове Савета који се бирају у року из члана 50. став 2. овог закона, преостале чланове, између свих кандидата који испуњавају услове за избор, бира комисија коју чине председник Народне скупштине, председник Уставног суда, председник Врховног суда, Врховни јавни тужилац и Заштитник грађана, већином гласова, у року од 30 дана од дана истека рока за избор од стране Народне скупштине.

Председник Народне скупштине, сазива и председава седницом комисије.

Комисија пре избора члана Савета на јавној седници, разматра пријаве свих кандидата који испуњавају услове за избор.

Комисија обавља разговор са свим кандидатима који испуњавају услове, који је отворен за јавност и директно се преноси путем медија.

Одлука о избору члана Савета доноси се тајним гласањем и мора бити образложена.

Члан Комисије може да гласа само за онај број кандидата колико је преостало чланова Савета за избор.

Ако је више предложених кандидата добило исти и истовремено најмањи број гласова довољан за избор, о избору између тих кандидата се поново гласа.

Ако комисија не донесе одлуку у року из става 1. овог члана, расписује се нови јавни конкурс за избор члана Савета за којег није донета одлука о избору.

Комисија, већином гласова, доноси пословник о раду, којим ближе уређује начин рада.

Стручне и административне послове за потребе комисије обавља Народна скупштина.

Комисија за избор члана Савета

Члан 51.

Ако Народна скупштина не изабере све чланове Савета који се бирају у року из члана 50. став 2. овог закона, преостале чланове Савета, између свих кандидата који испуњавају услове за избор, бира комисија коју чине председник Народне скупштине, председник Уставног суда, председник Врховног суда, Врховни јавни тужилац и Заштитник грађана, већином гласова, у року од 30 дана од дана истека рока за избор члана Савета од стране Народне скупштине.

Председник Народне скупштине, сазива и председава седницом комисије.

Комисија пре избора члана Савета на јавној седници, разматра пријаве свих кандидата који испуњавају услове за избор.

Комисија обавља разговор са кандидатом који испуњава услове за избор за члана Савета, који је отворен за јавност и директно се преноси путем медија.

Одлука о избору члана Савета доноси се тајним гласањем и мора бити образложена.

Члан Комисије може да гласа само за онај број кандидата колико је преостало чланова Савета за избор.

Ако је више предложених кандидата добило исти и истовремено најмањи број гласова довољан за избор, о избору између тих кандидата се поново гласа.

Ако комисија не донесе одлуку у року из става 1. овог члана, расписује се нови јавни конкурс за избор члана Савета за којег није донета одлука о избору.

Комисија, већином гласова, доноси пословник о раду, којим ближе уређује начин рада.

Стручне и административне послове за потребе комисије обавља Народна скупштина.

Коментар одредбе:

Одредба садржи слабости које су последице лоших уставних решења. Када је реч о ономе што се може поправити / уредити законом, споран је став 5. према којем се одлука о избору члана Савета доноси тајним гласањем и мора бити образложена. Нејасно је како ће се писати образложење, када ни самим члановима комисије није познато, због тајног гласања, који су били разлози других чланова за подршку одређеном кандидату. Уместо тајног гласања, могло би се предвидети оцењивање сваког од кандидата од стране сваког од чланова.

Комисија би требало да примењује пословник о раду Народне скупштине, до доношења свог пословника, како би се избегла блокада у њеном раду.

Стручне и административне послове може да обавља Служба Народне скупштине, не сама Народна скупштина.

Разлози за престанак функције

Одредба која се коментарише:

Разлози за престанак функције

Члан 54.

Члану Савета по положају функција у Савету престаје престанком функције по основу које је постао члан Савета.

Изборном члану Савета функција престаје истеком мандата.

Пре истека мандата изборном члану Савета функција престаје ако сам то затражи, ако буде осуђен за кривично дело на казну затвора од најмање шест месеци, ако му престане држављанство Републике Србије, ако постане члан политичке странке, ако постане недостојан за вршење функције члана Савета или ако не учествује у раду Савета без оправданог разлога.

Изборном члану Савета из реда јавних тужилаца функција у Савету престаје и престанком јавнотужилачке функције.

Изборном члану Савета кога бира Народна скупштина функција у Савету престаје и ако трајно изгуби радну способност за вршење функције члана Савета или испуни опште услове за старосну пензију.

Губитак радне способности за обављање функције члана Савета утврђује се на основу стручног налаза и мишљења овлашћене здравствене установе.

Надлежни суд дужан је да достави Савету правноснажну одлуку о осуди члана Савета на казну затвора од најмање шест месеци.

Разлози за престанак функције

Члан 54.

Председнику Врховног суда функција у Савету престаје престанком функције председника Врховног суда.

Изборном члану Савета функција престаје истеком мандата.

Пре истека мандата изборном члану Савета функција престаје ако сам то затражи, ако буде осуђен за кривично дело на казну затвора од од најмање шест месеци, ако му престане држављанство Републике Србије, ако постане члан политичке странке, ако постане недостојан за вршење функције члана Савета или ако не учествује у раду Савета без оправданог разлога .

Изборном члану Савета из реда судија функција у Савету престаје и престанком судијске функције.

Изборном члану Савета кога бира Народна скупштина функција у Савету престаје и ако трајно изгуби радну способност за вршење функције члана Савета или испуни опште услове за старосну пензију.

Коментар одредбе:

Одредба два нацрта закона се и овде разликују, а не види са оправдање за то (нпр. мишљење здравствене установе).

Један од разлога за разрешење је уколико члан не учествује у раду Савета без оправданог разлога, али није прописано на који начин ће се утврђивати да ли су разлози за неучествовање били оправдани и који „интензитет“ неучествовања ће бити релевантан. С друге стране, изостављен је разлог који је постојао у радним верзијама, а према којем је члан могао да се разреши и у случају да функцију не врши у складу са Уставом и законом, што се чини далеко битнијим од неучествовања у раду.

Одлучивање о престанку функције члана Савета

Одредба која се коментарише:

Одлука о предлогу за престанак функције изборног члана Савета

Члан 56.

Изборном члану Савета функција може престати пре истека мандата ако постане члан политичке странке, ако постане недостојан за вршење функције члана Савета или ако не учествује у раду Савета без оправданог разлога.

Предлог за престанак функције члана Савета може поднети члан Савета из разлога прописаним ставом 1. овог члана.

Члан Савета против кога је поднет предлог за престанак функције има право да одмах буде обавештен о предлогу, да се упозна са садржином предлога и доказима, да сам или преко пуномоћника пружи објашњење и доказе за своје наводе, као и да те наводе усмено изложи пред Саветом.

Савет одлуком може одбити предлог или усвојити предлог и донети одлуку о престанку функције члана Савета. Члан Савета против кога је поднет предлог за престанак функције члана Савета изузима се из одлучивања.

Одлука о предлогу за престанак функције члана Савета

Члан 56.

Изборном члану Савета функција може престати пре истека мандата ако постане члан политичке странке, ако постане недостојан за вршење функције члана Савета или ако функцију члана Савета не врши у складу са Уставом и законом.

Предлог за престанак функције члана Савета може поднети члан Савета из разлога прописаних ставом 1. овог члана.

Члан Савета против кога је поднет предлог за престанак функције има право да одмах буде обавештен о предлогу, да се упозна са садржином предлога и доказима, да сам или преко пуномоћника пружи објашњење и доказе за своје наводе, као и да те наводе усмено изложи пред Саветом.

Савет одлуком може одбити предлог или усвојити предлог и донети одлуку о престанку функције члана Савета.

Члан Савета против кога је поднет предлог за престанак функције члана Савета изузима се из одлучивања.

Коментар одредбе:

У ставу 1. је прописано да изборном члану Савета функција *може престати* под одређеним условима. Сви наведени разлози тичу се ситуација када би функција морала да престане, након што се утврди постојање разлога.

У другом ставу је прописано да предлог за престанак функције може поднети члан Савета. С друге стране, ни један одредба не даје могућност другим физичким и правним лицима да укажу на околности због којих би требало разрешити члана Савета, као ни дужност да Савет размотри те аргументе. На тај начин се значајно умањује могућност јавног надзора над радом Савета и одговорност његових чланова.

Предлог за измену:

У ставу 1. измена речи „може престати“ речима „престаје“.

Након постојећих одредаба треба додати нове ставове:

„Свако може да поднесе пријаву Савету у којој се указује на постојање разлога за престанак функције члана Савета.

Савет је дужан да са наводима из пријаве упозна све чланове, да пријаву размотри и да о исходу разматрања обавести подносиоца.“

Прелазне одредбе

Одредба која се коментарише:

Престанак функције члана Државног већа тужилаца

Члан 64.

Даном конституисања Савета престаје функција члану Државног већа тужилаца.

Изузетно од става 1. овог члана, члан постојећег сазива Државног већа тужилаца који је заменик јавног тужиоца наставља да обавља функцију као члан Савета у складу са овим законом, до истека мандата на који је изабран.

Члан постојећег сазива Државног већа тужилаца из реда адвоката и професора правног факултета може бити биран за члана Савета у складу са одредбама овог закона.

Члан Државног већа тужилаца из става 2. овог члана до истека мандата у Савету може поред функције члана Савета да обавља и другу функцију у складу са одредбама Закона о Државном већу тужилаца („Службени гласник РС”, бр. 116/08, 101/10, 88/11 и 106/15).

Престанак функције члана постојећег сазива Високог савета судства

Члан 64.

Даном конституисања Савета престаје функција члану постојећег сазива Високог савета судства.

Изузетно од става 1. овог члана, члан постојећег сазива Високог савета судства који је изабран из реда судија наставља да обавља функцију као члан Савета, до истека мандата на који је изабран.

Члан постојећег сазива Високог савета судства из реда адвоката и професора правног факултета може бити биран за члана Савета у складу са одредбама овог закона.

Коментар одредбе:

Нејасно је због чега се прави разлика у ставу четири тужилачког закона према којој члан Савета из реда јавних тужилаца наставља да обавља и другу јавну функцију, па би ту норму требало брисати.